

איכות הטיפול בלוקים בדמנטיה מתקדמת הגרים בקהילה

פרופ' נטע בנטור, ד"ר שלי שטרנברג,
ג'ניפר שולדינר .

רקע - דמנציה

על פי סקר ארצי שנערך
בישראל ב-2002

88% מהלוקים בדמנטיה
גרים בקהילה

16% מהקשישים
בקהילה לוקים
בדמנציה

45%
דמנציה קלה

24%
דמנציה
בינונית

31%
דמנציה
מתקדמת

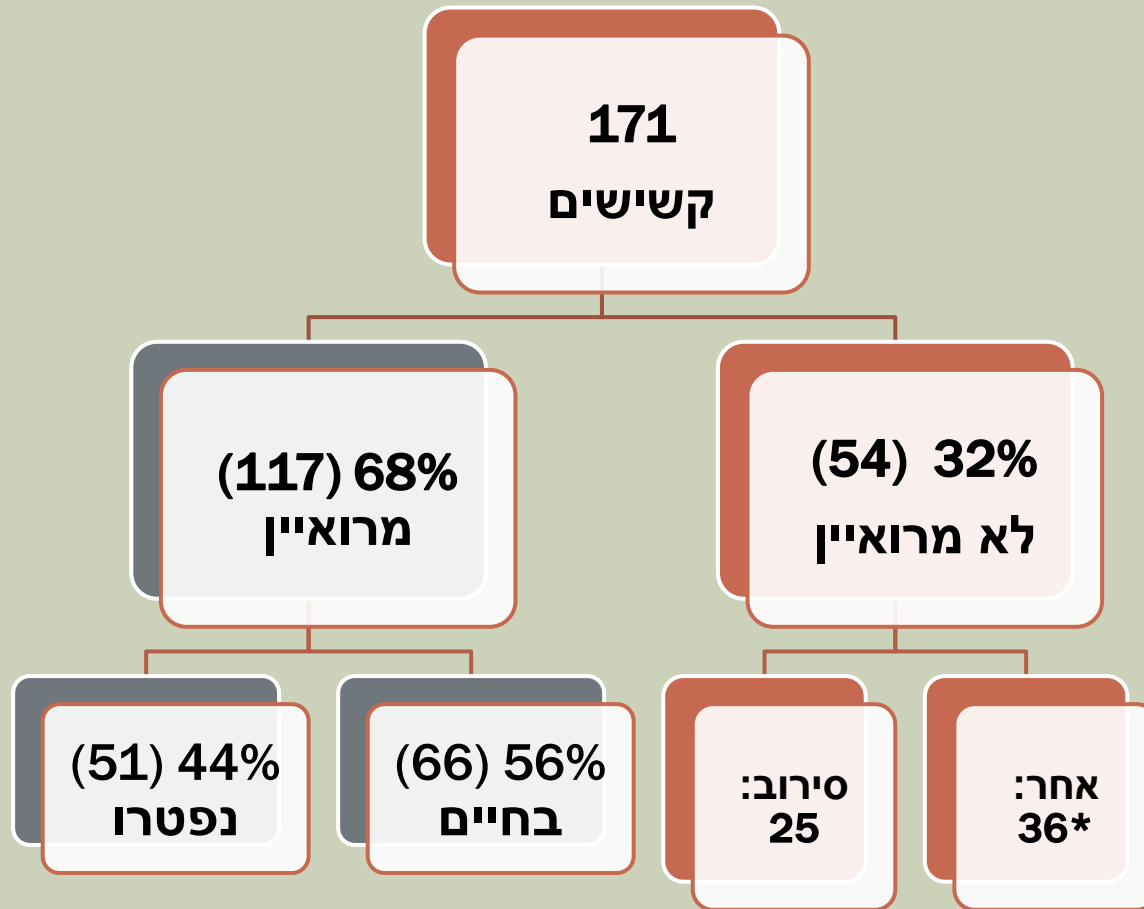
בישראל טרם נערך
מחקר על איכות הטיפול
בלוקים בדמנטיה
מתקדמת

מטרת המחקר ושיטותיו

לבחון את איכות הטיפול בסוף החיים בקשישים עם דמנטיה מתקדמת הגרים בקהילה

- ראיון אישי עם 117 בני משפחה של לוקים בדמנטיה מתקדמת הגרים בקהילה
- מחציתם נפטרו בחצי השנה האחרונה לפני הראיון ומחציתם עדיין גרים בבית
- דמנטיה קשה הוגדרה כשלב 6-7 Global Deterioration Scale
- כלי המחקר (Volicer, 2003)
  - איכות הטיפול בסימפטומים (Symptom Management at EOL in Dementia SM-EOLD)
  - הערכת נוחות בעת המוות (Care Assessment in Dying EOL in Dementia CAD-EOLD)

אוכלוסיית המחקר

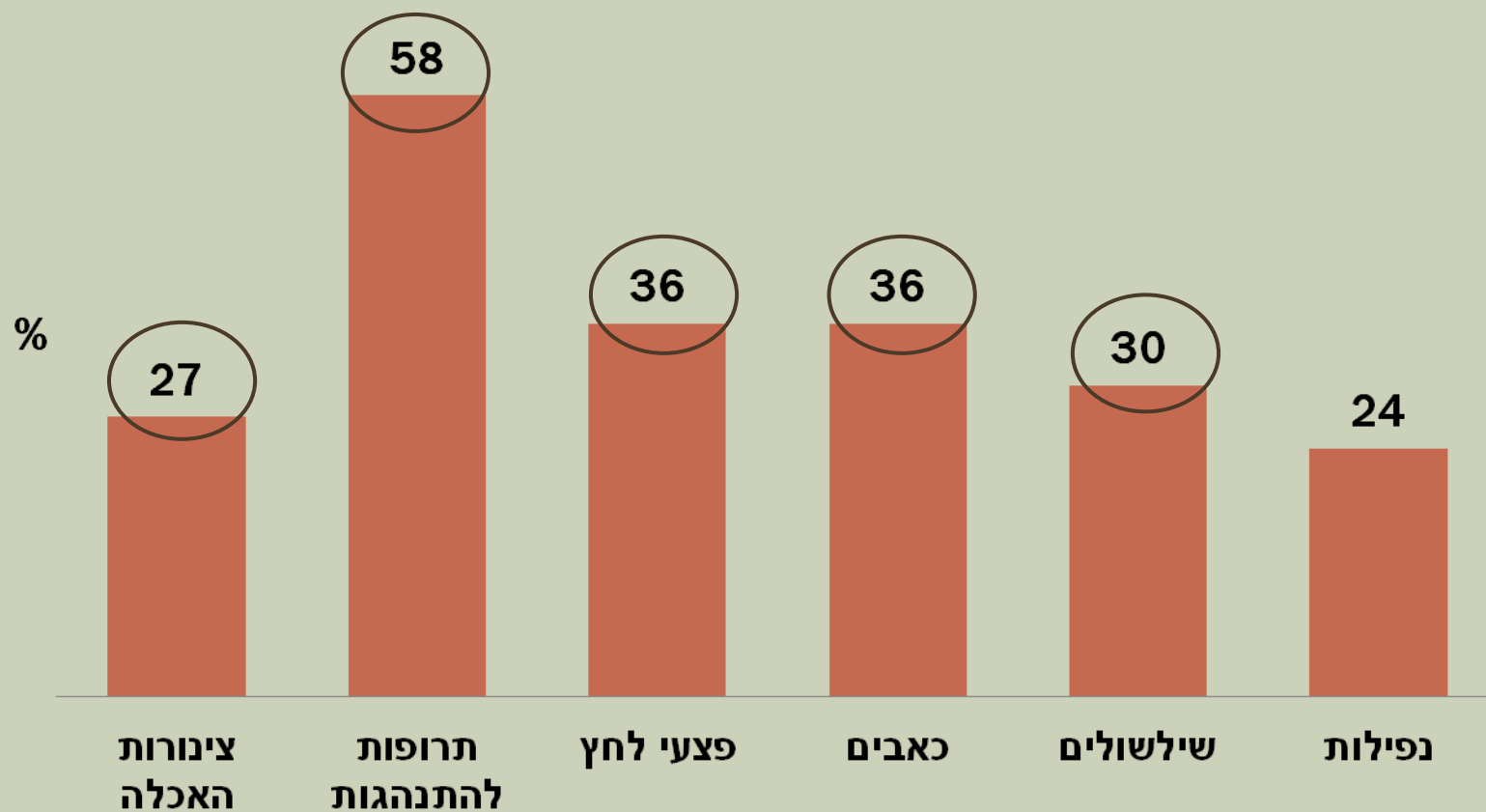

*כולל: מספר שגוי, קשיים באיתור והגעה

ממצאים - אוכלוסייה

- גיל ממוצע 86 (SD=8)
- 65% נשים
- השלב המתקדם של המחלה - שלוש שנים בממוצע
- ממוצע של 4 מחלות כרוניות ו-6 תרופות
- ל-66% מטפלת 24/7 ולשאר מטפלת בחלק מהיממה
- 82% טופלו ביחידות לטיפול בית

ממצאים - בעיות

ממצאים - הערכת הטיפול בסימפטומים

Volicer's: SYMPTOM MANAGEMENT - SM-EOLD

כאבים

דיכאון

עור סדוק

כשליש סבלו
"כל יום" מ:

ציון ממוצע: 29.1 (SD=9.2)
ציון יותר נמוך=פחות סבל

טווח אפשרי: 0-45
מחקרים אחרים: 20.4-36.4

- בניתוח רב משתני, טיפול טוב יותר בסימפטומים קשור ל:
- מאפייני החולים: פחות מחלות כרוניות, משך דמנציה ארוך יותר;
  - מאפייני המטפל: השכלה גבוהה יותר והיעדר דיכאון.

ממצאים - הערכת הנוחות בעת המוות

Volicer's: CARE ASSESSMENT IN DYING - CAD-EOLD, N=51

סבלו "מאוד" מ

41% כאבים

58% חוסר נוחות

38% קוצר
נשימה

49% קשיים
בבליעה

ציון ממוצע: 31.0 (SD=6.2)

ציון יותר נמוך=פחות סבל

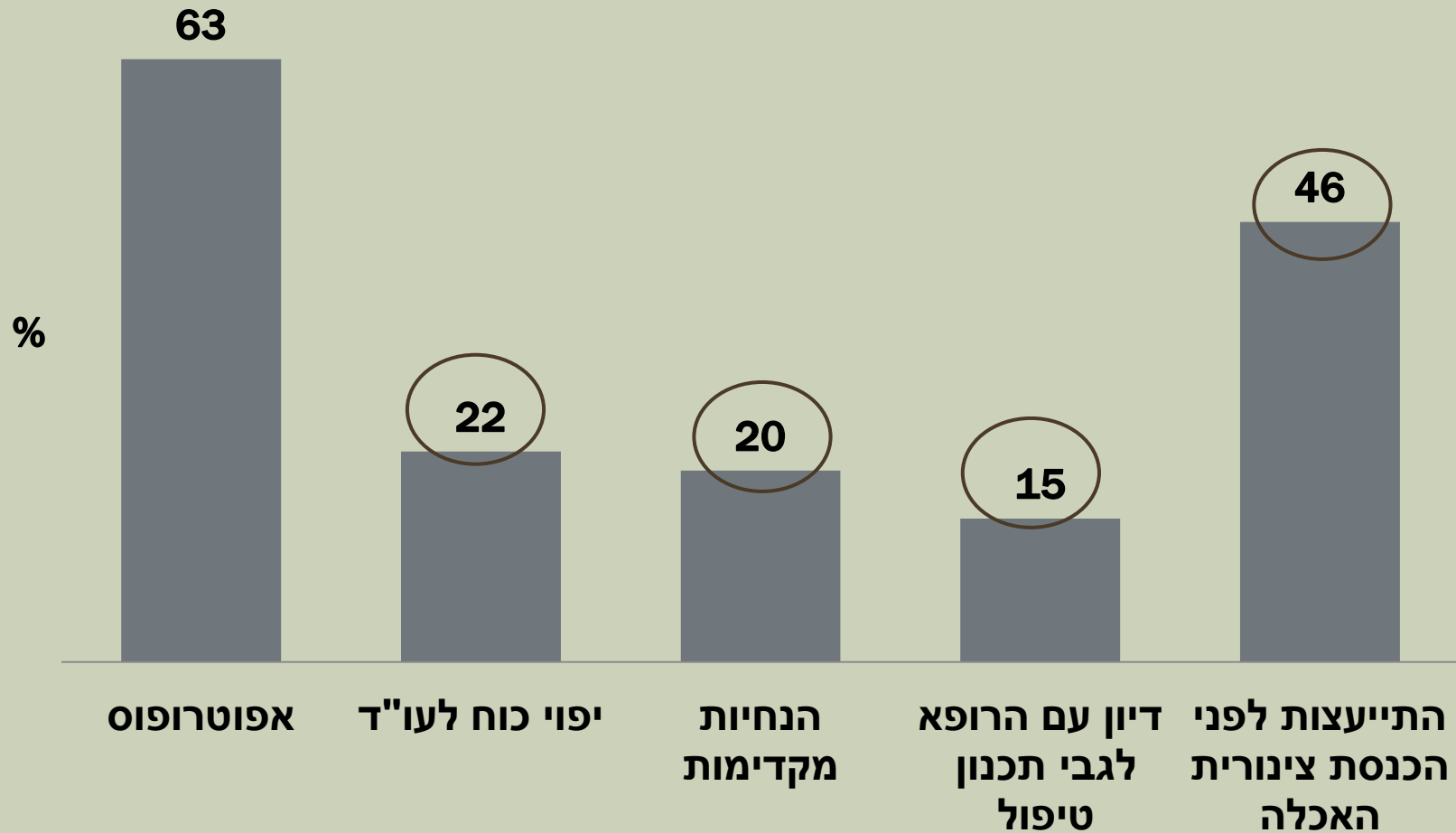
טווח אפשרי: 14-42

מחקרים אחרים:

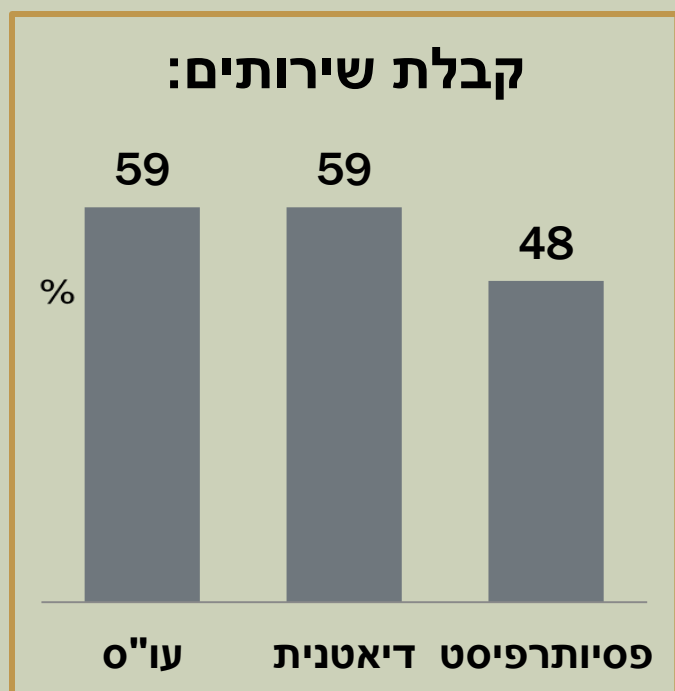
30.5-33.6

ממצאים - תכנון מוקדם (ACP)

ממצאים - שימוש בשירותי בריאות

82% טופלו ביחידות טיפול
בית

70% קיבלו ביקור
רופא או אחות לפחות
פעם בחודש

ביקור בחדר מיון

35% בשעות
היום

28% בשעות
הלילה

ממצאים – שביעות רצון מהטיפול (VOLICER)

הגדים לדוגמא:

קרוב לוודאי שהייתי מקבל החלטות אילו היה לי יותר מידע

36%

צוות הטיפול היה מאוד רגיש כלפי צרכיי ורגשותיי

72%

המטופל שלי קיבל את כל הטיפולים וההתערבויות שיכלו לעזור לו

73%

הרגשתי שהמטופל שלי היה זקוק לטיפול רפואי טוב יותר בסוף חייו

41%

ניתוח רב משתני: שביעות רצון גבוהה יותר קשורה עם: ניהול טוב יותר של סימפטומים, יותר שיתוף פעולה בין בן המשפחה לצוות הרפואי וידע טוב יותר של הרופא על מצב החו

ציון: 31.8 ± 6.8
טווח אפשרי 10-40
מחקרים אחרים 30.5-31.9
ציון יותר גבוה = שביעות רצון גדולה יותר

ממצאים – עומס על בן המשפחה המטפל

15.1±31.5 (Zarit-22) ממוצע של

(טווח 3-70, ציון גבוה יותר = עומס גדול יותר)

36% תחושת עומס גבוה*

ניתוח רב משתני: פחות עומס קשור עצמאית: לניהול סימפטומים טוב יותר, בן משפחה גבר (לעומת אישה) והשכלה גבוהה יותר של המטפל

מסקנות

שירותים מקיפים לטיפול-בית, אך ללא אוריינטציה פליאטיבית

עומס רב על בני המשפחה

תכנון מוקדם
(advance care planning)
מוגבל

לוקים בדמנטיה סובלים מסימפטומים רבים בסוף החיים

שיפור הטיפול בסוף החיים בלוקים בדמנטיה דורש שילוב טיפול פליאטיבי, והכנסת אנשי מקצוע שעובדים על פי עקרונות אלה

פיילוט טיפול פליאטיבי בבית לחולי דמנציה בשלב מתקדם במימון קרן מכבי

התוכנית

- 20 מטופלים מהיחידה לט"ב
- טיפול במשך חצי שנה
- צוות רב מקצועי
- זמינות 24/7

קריטריונים

■ האם היית מופתע אם המטופל היה נפטר בחצי שנה עד שנה הבאה?

מאפייני המטופל:

■ לא מסוגל ללכת

■ לא שולט בצרכים

■ תלות בכל פעולות ADL

■ תקשורת מינימלית או לא מסוגל לתקשר

■ המשפחה מעוניינת בגישה פליאטיבית

התוכנית

- הדרכה לצוותים המטפלים
- ביקורים ושיחות טלפון יזומים
- דגשים:

- קביעת יעדי טיפול
- הדרכה למשפחות
- Comfort and care

מדדי הצלחה

■ מדדי הצלחה

■ SM-EOLD – איזון סימפטומים

■ SWC-EOLD – שביעות רצון עם הטיפול

■ Zarit Scale – עומס על המטפל העיקרי

■ מניעת אשפוזים ופניות למיון

תוצאות ראשוניות - 8 מטופלים

- 4 ביקורים ו-1.9 שיחות של אחות
- 1.5 ביקורים של רופא
- מניעת 2 אשפוזים
- דלקת בדרכי השתן
- צלוליטיס

תוצאות ראשוניות - 8 מטופלים

■ ZARIT (0-88) – 18 – במחקר 31- עומס קל

■ SM (0-45) – 29.4 במחקר 29.1 טווח 12-40

■ התנגדות וכאב

■ SWC (0-40) – 26.6 במחקר 31.8 טווח 23-

30

מה בהמשך?

- גיוס מטופלים נוספים
- תובנות לגבי הנושאים החשובים למשפחות
- תובנות מביקורי עו"ס ומלווה הרוחנית

תודה רבה